

tte, hogy
egfontolás
arai vita
émi rá.

Elemérnek
szüntesse
ömegeond
meggondno
senek, ha
bizottsága
ne az ügy
nem a hi
tott csőd-
állapodás.
el, hogy
egyék a

vaslatot is
hjelentette,
törvényen,
ja ezt a

sajátlla-
ügye a
k előtt

nem fize-
u-Pera, a
entésért

per 21. (Az
örvényesék
Pera mér-
yelő per-
yei 1927-re
nívelésügyi
g a vezér-
rezenen be
hogy szük-
tulajdonát
ujabb kisa-
lentése kel-
agrábizott.

re bocsatott
megállapí-
sajátításra,
sítette jo-

Popescu
sztegettette
vidékre, ha-
a jelentést.
kihallgatták
te, hogy ő
jelentésért.
biu mérnök,
lotta, hogy
ban nem
lyzetet.
tóber 24-re

őberre
ását
vet-
en

ei kormány
ését Auszt-
való rész-
jelen pillá-
omszáz, ha-
llió silling-
szország és
ják számi-
a és előle-
lig fog be-
gybank de-

émet

émet Biro-
ó bizottsá-
kamatlábat
és a lom-
t százalék-
s csütörtök

pládó 24.
a Barom 2.
katon 3.77

Taxa postala
plátite in num.
No. 224716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 16.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 2,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
szidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

BUDAPEST

22. SZEPTEMBER 1932

XXV. ÉVF. 218. SZÁM

5692. ÉV
EJUL 22.

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.

Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámber Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Ára 5 lej

Péntek, 1932 szept. 23.

5692. ÉV
EJUL 22.

XXV. ÉVF.
218. SZÁM

Motorbicikl a világ- politikában

Abból az alkalomból, hogy a német fegy-
verkezési, egyenlőség körül nemzetközi
honyodalmak támadtak, a német Reichs-
wehr hadvezetősége jónak látta, hogy az
idei hadgyakorlatokról sokkal alaposab-
ban és kimerítőbben tájékoztassa a nagy-
közönséget, mint ahogy az más években
szokásban volt. A háború előtt sem irtak
a lapok annyit, mint most az Odera mel-
letti Frankfurt környékén zajló német
hadgyakorlatokról.

És ami különös, e jelentések nem a
fégi háborus mozgalmakról számolnak be,
hanem a motorbicikliknek a földterítő
szolgáltatásban való fontosságáról. A föld-
terítők nem lovakat vesznek igénybe, ha-
nem amennyire lehet, zajtalan motoros
kerékpárokat, amelyek szinte percek alatt
olyan távolságban vannak a parancsnok-
ságtól, hogy oda már el sem éri őket csa-
pattestük irányítása. A biciklis járóroké
a jövő — ezt sejteti a jelentés. A lovak
megszüntetése tényezőkké lenni. A felső
bombáktól sem kell félni, ellenben a mo-
torosok nehogy megjelenjenek az ellen-
ség közelében, mert ez kész veszedelm!
Gyorsan visszafuthatnak csapattestükhöz
és elarúhatják az ellenséges állásokat.

Ilyen komplikáltnál, szinte naiv dol-
gokkal térítik el a külföld figyelmét azok-
ról a veszedelmekről, amik a fegyverke-
zési egyenlőség hangoztatásában és köve-
teleiben rejlenek. Motorbicikli és világ-
pasztítás. Motorbicikli és militarizmus.
Gondolt volna valaha az a jó mechanikus,
aki kétkerekűre szerelte a motorját, hogy
ilyen hatalmas szerep jut erre az igény-
telen találmányra.

A magyar kormányválság

Károlyi Gyula gróf kormánya lemond-
ott.

A magyar demokrácia híveinek azonban
e lemondás miatt semmi különösebb okuk
nincs az ujjongásra.

Bethlen is lemondott annak idején, de
azért az ellenforradalom és a diktatura
szellemében nem történt változás a ma-
gyar globuson.

Sőt ellenkezőleg: Bethlen bukásával —
Bethlen szelleme csak fokozódott a ma-
gyar politikában.

A céget átfestették, de az áru a régi
maradt.

Károlyi Gyula volt az, aki statárium-
mal, a reakciónál reakciósabb törvények
egész sorával, a csendőrterror még foko-
zottabb kiépítésével és halálos ítéletekkel
gazdagította az utolsó magyar évtized
történelmét.

Most állítólag a saját pártja buktatta
meg.

Az igazság azonban valószínűleg az,
hogy nem a saját pártja, hanem a saját
tehetetlenségei buktatták meg.

A végtelen nyomor, a megoldatlan prob-
léma tömege, azok az erjedő erők, ame-
lyeket a szuronyok el tudnak ugyan ideig-
őriág némítani, de képtelen paralizálni
őket.

Bizonyos azonban, hogy mindezekből
nem tanult a magyar reakció és eme reak-
ció legutolsó kormánya sem.

Máris olyan hangok hallatszanak, hogy
Károlyi kormányát egy új Bethlen-kor-
mány fogja követni.

Az átfestett céget tehát újra visszafes-
tik és marad minden a régi.

A nyomor, a szegénység, a statárium, a
nyílt erőszak.

Holott volna a magyar káoszról is kiút.
A demokrácia, az általános, titkos vá-
lasztói jog kiútja.

Csakhogy ezt sem Bethlen, sem más
egységspárti politikus aligha fogja meg-
valósítani. Aligha fogja pedig megvalósi-
tani azért, mert a demokrácia úgy el-
őpörrné az egész mai rezsime, hogy még
hirmondó is alig maradna belőle.

Már pedig a magyar ellenforradalom
expozitívai hallani sem akarnak föld-
osztásról, népruralomról, mert ez privile-
giumaik és mesés állami részesedéseik
végét jelentené.

Az új Bethlen-kormány, vagy akár-
milyen más egységspárti kormány, te-
hát ugyanaz a programja lesz, mint az
eddigieknek volt: szenvedjen az ország

Csak a jövő hét csütörtökjén várható kibontakozás a magyar kormányválságban

Horthy kormányzó előbb a parlament alelnökeit és az összes
pártok vezéreit is meghallgatja. Károlyi Gyula visszavonul
a politikai élettől. Saját pártja kényszerítette lemondásra
Károlyi kormányát. Egyes verziók szerint választási
kormány jön

Ismét Bethlent kombinálják az új kor- mány minisztereinekéül

Budapest, szeptember 22. Károlyi Gyula
magyar miniszterelnök tegnap kihallga-
táson jelent meg Horthy kormányzónál s
előterjesztette kormánya lemondását. A
kormányzó az egyhangú minisztertaná-
csi határozatból származó lemondást el-
fogadta s megbízta a leköszönt miniszte-
reket tárcáik ideiglenes vitelével.

A lemondott Károlyi Gyula gróf mi-
niszterelnök sajtónyilatkozatban kijelen-
tette, hogy lemondásának okát abban kell
keresni, hogy nem garantálhatja azon
követelések teljesítését, amelyekhez az
egységes párt jelentékeny többsége ra-
gaszkodott. A többség bizalmatlansága
lehetetlenné tette számára a kormány
élen való maradását. A távozó miniszte-
r-elnök a kormányzóknak Bethlen István
gróf meghallgatását ajánlotta. Károlyi
Gyula gróf visszavonul a politikától is.

Az egységes párt most is azon az
állásponton van, hogy a földteher-
rendezés és a kamatesökkentés kér-
éseiben a kormánnyal szemben ra-
gaszkodni fog eddigi követeléseire.

Horthy kormányzó ma fogadta a felső-
ház és a képviselőház elnökeit. Nem lehet
tudni, hogy a kibontakozás hosszabb vagy
rövidebb időt fog-e igénybe venni.

Újra Bethlen István gróf miniszter-
elnökségét kombinálják,

de nem tudni, hogy Bethlen István leg-
utóbbi kijelentésével ellentétben, haj-
landó-e már most újra átvenni a kor-
mányzást. Lehetségesnek tartanak válas-
tási kormányt is. E verzió szerint a kép-
viselőházat, melynek szünete október
23-ig tart, az új ülészak megkezdése
után rövidesen feloszlatnák s kiírnák az
új választásokat.

Budapest, szeptember 22. Lapzárta-
kor érkezett jelentés szerint Károlyi Gyula
gróf lemondásának körülményeiről ismét
nyilatkozott, ezúttal a 8 Órai Ujság mun-
katársának. A nyilatkozat hangsúlyozza,
hogy az októberi keleti jóvátételi és a do-

tovább, amíg a terhek alatt össze nem
roskad, de az uralom és a velejáró elő-
nyök maradjanak az övéik.

Düsterberg és az ő nagy- papája

Nagyon meg vagyunk sértve. Vérgig.
Mivelhogy a bécsi Reichspostban kipa-
tantották a féltve őrzött titkot, hogy tudni
illik a német nacionalisták és acélsikak-
sok küzdelemes elnökelőltje: Düsterberg
ur — apai ágon — vagyis a nagyapjánál
kezdődőleg — zsidó. A nagyapát pedig
— horribile dictu! — a maga idejében Zé-
lig Ábrahámnak hívták.

E kérdés körül Németországban óriási
kavarodás támadt és minthogy Düster-
berg a nagy sértést nem tudta elhárítani,
lapja: a Stahlhelm azt a demontit írta,
hogy „a nemzeti vezér a zsidó nagyapá-
ról csak most szerzett tudomást”.

„Mi tudjuk, hogy Düsterberg nagyapja
részt vett az 1813-iki szabadságharcokban
és mint fiatal önkéntes megkapta a vas-
keresztet. Ő és utódai ugyanebben a nem-
zeti szellemben éltek a 119 év alatt, ami
azóta elmúlt — teszi hozzá a demontit-
hez a Stahlhelm. Düsterberg ur — vall-

cemberi világgazdasági konferencián csak
olyan kormány kiküldöttjei képviselhetik
Magyarországot, amely mögött szilárd
többség áll, Károlyi még azt is hozzá-
tette nyilatkozatához, hogy az új kor-
mányban semmiesetre sem fog tárcát vál-
lalnai és egyelőre visszavonul birtokára,
ahol gazdálkodni fog.

Egyébként az új kormány a jövő hét
csütörtökéig semmi szín alatt nem
fog megalakulni.

Horthy a döntés előtt előbb meg fogja
hallgatni az alsóház és a felsőház al-
előnökeit is, majd ezek után az összes párt
vezéreket is kihallgatáson fogja fogadni.

A porosz kormányülés teg- nap esti ülésén a náci lojalis nyilatkozatot fogadtak el Hindenburggal szemben

Berlin, szeptember 22. A porosz tar-
tománygyűlés tegnap ülést tartott. A mi-
niszteri székek üresen maradtak. Nem-
zeti szocialista részről nyilatkozatot is
mertettek, amelyben a párt bejelentti,
hogy nem gondolnak arra, hogy a po-
rosz főbiztosi kormánnyal szembeni en-
gedetlenségére uszítsák az állami tisztvi
selőket.

A nemzeti szocialisták ezzel eleget tet-
tek Hindenburg követelésének, aki a
hétfőn fogadta Kerrl porosz tarto-
mánygyűlési elnököt s rosszaságát fejez-
te ki afelett, hogy a tartománygyűlés
a porosz főbiztosi kormány iránti enge-
detlenségre felszólító határozatot ho-
zott. A nyilatkozattétel a határozat
elvetette életét.

Az ülés további folyamán a kommunis-
ták javaslatot terjesztettek elő, mely-
ben azt kívánták, hogy a tartomány-
gyűlés mondja ki azonnali feloszlását.
A többség az indítványt elvetette. A kom-
munisták javaslata mellett szavaztak a
baloldali szélsőségeken kívül a német
nemzetiek és az állampárt képviselői is.

ju be — „smadban“ (ennek a dátumát
nem tudjuk) kissé meggyáult.

Mert ha megmaradt volna benne a ge-
rincnek az az egyenlősége, ami a Napo-
leon ellen harcoló nagyapjában még meg-
volt, akkor legalább is ezeket válaszol-
hatta volna:

— Zsidónak lenni államhatalmi polcon
sem ritkaság. A Reichspost irnokai nyil-
ván tudhatnák, hogy Disraeli és Luzzatti
és Reading és Cremieux és ujjában Sir
Herbert Samuel és Troitzkij és Rathenau
— mind-mind zsidók voltak, hamisítatla-
nok és eredetiek. Sőt a kitértek leszá-
mazottjai már beszívárogtak királyi csa-
ládokba is.

Csak meg kell nézni a góthai almanach
idevonatkozó címszavait.

Erre a kis büszkeségre Düsterberg urat
is kötelezhette volna az a szelid bornirt-
ság, amit nacionalista környezet és párt-
jának programja diktál.

Persze, ha igazi önértet élne benne,
akkor nem a góthai almanachjal büszkél-
kedne, hanem Maimonidesszel és Spinózá-
val, Einstein-nal és Marx-szal, vagy Hei-
nével. De Düsterberg ur közel áll a feu-
dálisokhoz és nyilván ennek tudható be
az az enyhe feledékenység, hogy a zsidó
nagyapjáról csak most szerzett tudomást.

VILAG TÖKRÉ

Nyugaton a helyzet változatlan

A Daily Herald tegnapi számában
feltűnést keltő cikket közöl. A lap,
amelynek írásait az angol munkaspárt
vezetősége inspirálja, megállapítja,
hogy Európa mai helyzetében egy
ujabb francia-német háború aligha lesz
elkerülhető. Németországnak és Fran-
ciaországnak ismét meg kell verked-
niük egymással, hogy levezzessék a mai
feszült atmoszférát, melyből, sajnos,
nem látunk más kivezető utat.

Igy ír az egyik legkomolyabb angol
lap, amely bizonyára nem minden alap-
nélkül, kockázatot nem ilyen súlyos ki-
jelentéseket. A nyugati sajtóban egyre
sűrűbben szerepelnek ujjában olyan
írások, amelyek egy közeli háború es-
hetőségét latolgatják.

Csehszlovákiában talán extravagáns-
nak vagy időszerűtlennek tűnik közlőg
háborúról beszélni. Nyugaton más a
helyzet. Ott megegyeznek a vélemé-
nyek abban, hogy Európa mai konvul-
ziói a nagy mézárulás elővetelét jelzik.
Nem kell különös éleslátás ennek meg-
állapításához. A fasiszta, hitlerista és
integral-nacionalista eszmék elterje-
dése, a gazdasági izolálási programok
megjelenése mutatja, hogy a népek kö-
zötti megegyezés nem lehetséges. A fel-
fegyverkezés sokkal szélesebb tempó-
ban folyik, mint 1914-ben.

Arra kell tehát következtetni, hogy
rövid időn, tehát egy-két éven belül ki-
tör a háború? Nehéz kategórikus vá-
laszt adni erre a kérdésre. A mai komp-
lex és homályos állapotokból nehéz
akár a közel jövőt is előrelátni. Az em-
beriség ma olyan vad és paradox kör-
ülmények között él, amikor minden
lehetséges. Japán például le van rong-
yolódva — vagy talán éppen azért —
bármelyik pillanatban megtámadhatja
Szovjetországot, hogy kikerekítse
Mandzsuriát Kelet-sibériával — és így
világkatasztrófát idézzen elő.

Ha azonban racionálisan vizsgáljuk
meg a helyzetet, ugy azt hinnünk,
hogy az emberiség egy bizonyos ideig
nincs kitéve a háború veszedelmének.
Miért? Mert a háború olyan kockázat-
tal jár, amelyek nem léteztek a tör-
ténelem egyetlen eddigi korszakában
sem.

A gazdasági válság, az általános
nyomor miatt a háborúhoz szükséges
anyagi és erkölcsi eszközöket egyelőre
nem lehet sorompóba állítani. Ha Eu-
rópa ma olyan helyzetben volna, mint
1914-ben, ugy a háborus veszedelem
minden pillanatban fenyegetne, sőt ta-
lán már az általános mézárulás kellős
közepén volnának. A tizenegy év előtti
Európában a politikai helyzet stabil, a
gazdasági élet prosperál. A politikai,
társadalmi és gazdasági intézmények
erős ellenállásra vannak berendezked-
ve. Ezenkívül a kontinens hatalmas
erőforrások felett rendelkezik. El lehet
ugyanazt mondani a mai helyzetről is?
Nem.

A mai Európa nem stabil, nem pros-
perál s nincs semmiféle erőtartáléka.
Az 1914—1918-as háború semmit sem
hagyott meg érintetlenül. A politikai,
gazdasági és társadalmi intézmények
nem képesek ellenállni. Eppen ezeknek
a gyengesége magyarázza meg a reak-
ciós szélsőségek a fasiszta és hitlerista
áramlatok előretörését. Uralkodó osz-
tályok, érezvén, hogy az intézmények,
amelyre támaszkodnak, gyöngék, egy-
re diktatórikusabb kormányzási for-
mákhoz nyulnak, hogy pozíciójukat
megőrizhessék.

Ez a fázis viszont új képet ad a háboru problémájának. Ahhoz, hogy háborut lehessen viselni, nemcsak tekintélyes pénzbeli, mezőgazdasági és ipari erőforrásokra van szükség, hanem mindenek felett az egyes országok pártjainak és lakosságának egyesülésére. A mai helyzet viszont olyan, hogy a világnak egyetlen országa sem rendelkezne háboru esetén a szükséges gazdasági erőforrásokkal és a lakosság támogatásával. Csak nagyon kevés államnak van ma pénze és egészséges valutája. Még a nagytőkével és szolid valutával rendelkező országok sem tudnák tartani a helyzetet.

Mert a háboru kitörését követő napon olyan pánik törne ki, amely azonnal elérteketlenülégy a pénzt, mint a hitelcímleteket. Kénytelenek volnánk épüget az inflációhoz nyulni, mint a szegény országok is, a háboru kitörésének pillanatában már. Sokan még azt is kétségbe vonják, hogy háboru esetén volna-e az aranynek valamelyes értéke.

A háboru kiegyensúlyozott szociál-gazdasági felépítést tételez fel, ahol a rekvirálást eltűrik, ahol az ellátási források kimeríthetetlenek s ahol senki sem gondol arra, hogy a pénz elérteketlenedhetik. Az európai valuták csak a fegyverszünet utáni években értéketelenedtek el. 1913-tól 1918-ig nagyon jól tartották magukat, alig 10-15 százalékos veszítettek értékükből.

Háborut nem lehet viselni másképp, mint egy olyan gazdasági pénzügyi, politikai és társadalmi mechanizmus segítségével, amely hibátlanul dolgozik. Rendelkezik-e valamely állam ezzel a mechanizmussal, ha holnap kitörne a háboru? Nem. De ha a szerencsétlenség mégis bekövetkezik, a mai gazdasági, pénzügyi, szociális épületek a legrövidebb időn belül összeomlanának. A különböző európai valutákat lapátokkal szednék össze az uccákon, mert senki sem fogadná el őket. És nem ez volna az egyetlen baj. A háboru azonnali következménye képpen leirhatatlan káosz lenne urrá a kontinensen. Ezek nem feltevések, vagy apokaliptikus jóslatok. Objektív megítélés alapján megállapítható, hogy a fentebbiekben semmi túlzás nincs, sőt elmaradtak az igazságtól. És a háboru azonnali kitörése esetén másképpen nem történhetnének a dolgok...

— Elhalasztják a magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalások újrafelvételét. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány azt a kívánságát juttatta kifejezésre Budapesten, hogy néhány nappal halaszta el a magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalások újrafelvételét. A tárgyalások így valószínűleg a jövő hét folyamán kezdődnek újra Budapesten.

6 legfrissebb képeslapot kölcsönöz hához szállítva heti

30 lejért teljesen új példányokat a

Kultura Kör

Strada Memorandului (Unió-u.) 4.

Régi lapok kölcsönzése veszélyes és orvosilag tilos!

Heti

10 lejért régebbi, de használatlan lapokat kap — nem kölcsön — de örökön:

**I Színházi Élet
I Toinai Világlapja
I Délibáb
I Képes Krónika
I Képes Gyermekujrás**

Ne hagyja magát félrevezetni használt, bacillusos lapok drága kölcsönzésével!

Irjon egy lapot: Kultura Kör Str. Memorandului 4. és megbizottunk felkeresi.

Építészek!

Építetők!

Épületüvegezés

100 Lei négyzetméterenként

SCHWARCZ üvegezési vállalat
CLUJ, Calea Victoriei 4.

Weizmann Madridban

Madrid, szept. 22. Dr. Chaim Weizmann és felesége, Weizmann Vera Madridba érkeztek és itt töltik az ünnepeket. Weizmann professzor meglátogatta a spanyol köztársaság közoktatásügyi miniszterét, Don Fernando

dellos Riost és hosszas tárgyalásokat folytatott vele palesztinai kérdésekről.

Ezt megelőzőleg Zürichben tartott nagyszabású előadást Weizmann a cionista mozgalom aktuális helyzetéről és feladatairól.

Egyre nagyobb méreteket ölt a birobidszáni zsidó telepések visszavándorlása

Moszkva, szept. 22. A fehéroroszországi köztársaság központi végrehajtóbizottsága által kiküldött bizottság elkészült birobidszáni jelentésével és annak újabb részletei a következőket állapítják meg:

„A zsidók Birobidszánból való visszavándorlása jóval magasabb arányban áll, mint a zsidó bevándorlás méretei. Ez a visszavándorlási folyamat a tél közeli beálltával még hatalmasabb méreteket fog ölteni és ha a hatóságok nem tesznek azonnali lépéseket a bevándorlók megfelelő ellátásáról, akkor valóságos menekülési áramlattól kell tartani. A terv, mely szerint ebben az

esztendőben 14.000 zsidót telepítenek le, lakóházak építését irányozta elő, a melyekben az összes bevándorlók elhelyezkedést találnak. A házipitkezést csak egészen mérsékelt mennyiségben hajtották végre, úgy hogy maguknak az építő munkásoknak sem jutott elegendő lakás és a hatszáz építómunkás közül 300 elhagyta ezért Birobidszánt. Az egész házipitkezési terv hibátlan volt és most teljesen összeomlott. Annak ellenére, hogy Birobidszán sűrű erdőben könnyen beszerezhető az építőfa, mégis építőfa hiánya miatt maradtak félbe az új építkezések.“

Nem jó üzlet már a házassággyár sem

„Az apák ma már boldogok, ha akad ember, aki elveszi a lányukat“
panaszolja a gretna-greeni anyakönyvvezető

London, szeptember 22. Olyan legendás híre van a gretna-greeni híres civil anyakönyvvezetőnek, hogy elhatároztam, meg nézem az üzemet. Amikor az ember át lépi a skót határt, azonnal a szemébe ölik egy hatalmas tábla, amely a Gretna Greenben levő híres kovácsmühely felé jelzi az irányt. Ahányszor csak olvastam a gretna-greeni kovácsról, mindig valami jószágos, lengő szakállú öreg bácsinak képzeltem, akinek csak egy gondja van: összeszedni a reménytelen szerelmeseket, akiket a szülői szigor szét akar választani... Most is ilyen romantikus elképzeléssel közeledtem a világhírű kovácsmühely felé, amikor azonban az autó megállt a híres ház előtt, azonnal valami családias félté éreztem.

A ház külseje egyáltalán nem árulja el a kovácsmühelyt, inkább egy kocsmáépületnek látszik. Ha aztán bemegy az ember, még nagyobb a kiábrándulása: izléstelen festéssel díszített barátságatlan hivatalféllebejut, ahol sorba kell állni barátságatlan idősebb asszony ellenőrzé, hogy mindenki lefizeti-e a maga obulusait mielőtt bejut a gretna-greeni kovács elé.

A fiatalok és szerelmesek patrónusa pedig nem lengő szakállú öregur, amint elképzeltük, hanem egy beretvált képű hivatalnok külsejű skót uriember fekete zakkóban. Kifogástalan udvariassággal fogad bennünket és kissé családított arcot vág, amikor kérdésére felvilágosítjuk, hogy nem házasságot kötni jöttünk hozzá, hanem interjúért. A javakorabeli, szemüveges uriember azonnal megmagyarázza, hogy miért visel zakkót.

— Nem vagyok kovács, — vallja be, — hanem csak akkor veszem fel a bőrkötényt és hajtom fel az ingujjamat, ha egy fiatal párt adok össze. Ez csupán

tradíció és úgy hozzátartozik a hivatalos funkcióhoz, mint amikor a rendes anyakönyvvezető felteszi a derekára a nemzeti színű szalagot. Nem tehetek róla, hogy mindenkinek a képzeletében olyan romantikusan él Gretna Green, a valóságban ez is csak prózai foglalkozás és a hagyomány, a híres kovácsmühely multja sem olyan regényes, mint azt a legtöbben hiszik. Épp a kovácsmühely multját tanulmányozom — sajnos van rá elég időm — és annyit máris megállapítottam, hogy ez az intézmény, amelyet sokan ósréginek hisznek, mindössze kétszáz éves. Angliában ugyanis 1754-ig minden polgárnak joga volt bárkit bárkivel összeadni. Csak akkor hozták meg az új házassági törvényt, amely véget vetett ennek a patriarkális állapotnak. Ez a törvény azonban ma sincs érvényben Skóciában és ez a magyarázata, hogy azok a szerelmes párok, akik angol területen szülői beleegyezés hiányában nem tudtak egybekelni, Skóciába szöktek át. Az élelmes skótok természetesen kihasználták ezt az előnyös helyzetet és a skót határon megszületett a gretna-greeni házassággyár. Elárulom — de ezt ne tessék megírni —, hogy másutt is lehetne ugyanígy házasságot kötni Skóciában, azonban ügyes elődeim szándékosan azt a tévhitet keltették, hogy csak a gretna-greenben kötött házasság érvényes és így lett egyedül ez a hely ismert világszerte...

Mr. Rennison-nak hívják a gretna-greeni „kovácsot“, aki ezzel a meglepő önvallomással kezdte a beszélgetést. Ugyálszik valóban sok ideje van arra, hogy a multtal foglalkozzék, mert azt is elmondja, hogy a gretna-greeni házassággyár első tulajdonosa sem volt kovács, hanem egy trafikós és csak akkor, amikor ő már meggazdagodott a szerelmespárok összeadásán, adta el a jól jövedelmező vállalkozást egy kovácsmesternek. Azóta hivatalból kovács a gretna-greeni házassággyár minden tulajdo-

nosa.

A mult után a jelenre tereledők a sző Mr. Rennison azonnal panaszkodni kezd, mint ma minden kereskedő vagy iparos.

— Nem üzlet ma már ez sem — mondja szomorúan. — Tessék elhinni, az embereknek a mai gazdasági viszonyok közepette nincs sok kedvük ahhoz, hogy megházasodjanak. A vasuti összeköttetés is rossz Gretna Green felé, az autókát meg sorban leállítják még a jobbmódú emberek is. Ilyenkor nyáron még van egy kis forgalmunk, mert a nyári szabadság ideje alatt mégis többen házasodnak, de télen néha hetek is elmúlnak, amíg egy szerelmes pár jelentkezik... Az embereknek ma nincs semmi érzékük a romantika iránt, az apák pedig már nem köszívűek, hanem örülnek, ha akad ember, aki elveszi a lányukat... A legnagyobb baj azonban az, hogy a hatóságok is kellemetlenkednek. Anglia törvényt akar hozni, amely érvénytelenítene a Gretna Greenben kötött házasságokat. Állandóan ez a veszély fenyegeti a híres kovácsmühelyt, amelytől a legjobban szeretnék minél előbb megszabadulni, de nincs senki, aki átvenné tőlem. A rezi is elég nagy sok hirdetésre, propagandacikkre kell pénzt kiadni, forgalom azonban nincsen. Öt évvel ezelőtt méregdrágán vettem ezt az átkozott kovácsmühelyt, ma már boldog volnék, ha negyedáron is tudhatnék rajta... Igy fest a valóságban a legendashírű gretna-greeni kovácsmühely... Nincs „kezeslet“ és a gretna-greeni kovács kénytelen állandóan alacsonyabban megszabni az illetéket... Rossz üzlet ma ez is, mint minden a világon, nincs konjunktúrája sem a romantikának sem a szerelmeknek...

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, szeptember 23.

Bukarest. 20.15: Karének.
Budapest. 9.15: Szimf. hangv. 12.05: Férfikvartett. 2.45: Hírek. 4: Előadás. — 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A rádió házikvintettjének hangv. 6: Győre író tanfolyam. 6.30: Cigányzene. 7.30: Miért nehéz a zene, előadás. 8: „A francia opera mesterei“. A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenye.
Bécs. 19.30: Beethoven: C-dur szentmise. 20.30: A szimfónikusok Aschel Wanda szopránénekesnővel. 20.15: Cigányzene Budapestről.
Berlin. 17.05: Operaiárak. 17.50: A hallgató és készüléke.
Brüsszel. 22.10: Táncczene.
Darenty. 20: Beethoven hangv.
Hamburg. 20: Plotow: Márta című operája.
Heilsberg. 20: Zenekari verseny.
Kassa. 19: Rádiózenekar.
Langenberg. 22.45: Korszerű versek és zene.
Leipzig. 19.30: Kamarazene.
Madrid. 20: Harang. 23: Szimfónikus hangverseny.
Milánó. 19: Könnyű zene. 20.45: Szimf. hangverseny.
Osló. 20: Könnyű zene. 22.15: Karének.
Palermó. 20.45: Verdi: Rigoletto.
Prága. 20.15: Rádiózenekar.
Riga. 19.05: Szimf. hangv.
Toulouse. 20.30: Katomazene. — 20.45: Filmadalok. 22: Balalajka.
Varsó. 17: Szór. zene. 18.20: Táncczene. 20: Szimf. hangv. 22.50: Táncczene.
Róma. 17.30: Zenekari és énekhangv.
Stuttgart. 21: Szimf. hangv.
Svájci Aleman Adó. 20.45: Falusi zene.

Szombat, szeptember 24.

Bukarest. 17.10: Sibiceanu zenekar. — 18: Rádiógyetem. 18.40: Gr. 19: Zene. 19.45: Rzkar. Román zene.
Budapest. 9.15: Grammfóhangv. — 12: Déli harangzó. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Gyermejátékszóró. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A Magyar Cserkészszövetség előadása. 5.30: Előadás. 6: Hangverseny. 6.45: Rádióamatörposta. 7.30: Sebők Sári magyar nótákat énekel Kurina Simi és cigányzenekarának kíséretével. 8.45: Pontos időjelzés, hírek. 9: Hangverseny. 10.20: Időjárás, majd a Mándits szalózenekar hangversenye.
Bécs. 13.45: Híres bécsi operettek.
Frankfurt. 22.45-24: Szór. zene.
Heilsberg. 20: Körner emlékünnepe.
Milánó. 19: Könnyű zene. 20.45: Táncczene. 22: Táncczene.
Prága. 20: Strauss.est. 21: Benes fuvószena.
Róma. 20.45: Saint-Saens: Sámson és Delila.

A krízis

Prága, bocker, a pai körút gazdasági aait. Az u megszólalt másnál v következők

Lana pa köt, aki szült. Ny többnek a jában, fek esu volt, r könyvekkel felemelked Nyomban — Ön is ur, hogy osztrák-ma lehet vissz Az elnö szát, majd fogástalan

— Megg nek mind azágrészbe és különle ország öss zagon cs dásági h Bés szen sa, hogy birodalom tól az új szlovákia b sági depre építésére gyobb adm rendelkez mai nehé de feltétl dolgot, ha építését A boru kitör az országo elején had adással ké Franciaors akik már bek. Amer ket kellett gel kellett ként össz adtak kat vagy Ném pénzbe ké építése és már léte bokba.

Az ujsá Masaryk e — Ön az az osztrák sából sarj az amerik smerték a gazdasá Európáinál — Ez a Egyes kosra kéts hában szá den ezren ban százh kettő, Ma niában há répeurópá külsőség sem, mint lánagn e területén. — Teha krízis épp mint mind felölhetik viszonyok

— Soka babban ál magyar b ott vám gyöngített ellentállók elnök ur, véleményé — Kéts

Massaryk elnök nyilatkozik a közép-európai gazdasági krízisről

A krízis oka nem az osztrák-magyar birodalom összeomlása. Amerikában és Angliában sokkal élesebb a válság, mint Középeurópában

Prága, szeptember 22. A. R. Knickerbocker, a neves amerikai újságíró európai körútján tanulmány tárgyává teszi a gazdasági krízisnek európai vonatkozásait. Az újságíró az európai államfőket is megszólaltatja. Legujabban Masaryk Tamásnál való látogatásáról számol be a következőkben:

Mi okozta a krízist?

Lana parkjában kerestem fel az elnököt, aki éppen délutáni lovaglásra készült. Nyolcvankétéves, de nem látszik többnek hatvanévesnél. Lovagló csizmájában, fekete kabátjában elegáns és karcsú volt, nagyon előkelő jelenség, amikor könyvekkel megrakott irásztábla mögül felemelkedik.

Nyomban a trágyra térünk.

— Ön is azon a véleményen van, elnök ur, hogy a gazdasági krízist főleg az osztrák-magyar birodalom összeomlására lehet visszavezetni?

Az elnök elgondolkozva tépdeste bajuszát, majd a következőket válaszolta kifogástalan angol nyelven:

A válságok természetrajza

— Meggyőződésem, hogy a vilákrízisnek minden országban, sőt minden országrészben megvan a maga sajátos oka és különleges formája. Ausztria-Magyarország összeomlása Bécsben kétségtelenül nagyon csúnyán érezteti hatását. A gazdasági helyzet, amelynek súlya alatt Bécs szenved, főleg arra vezethető vissza, hogy az osztrák főváros az egész birodalomból szedte a profitot, amelyekből az új helyzet most megfosztotta. Csehszlovákiában más okai vannak a gazdasági depresszióknak. Új államunk újjáépítésére többet adunk ki, mintha nagyobb adminisztratív tapasztalatok felett rendelkezünk volna. Ez a körülmény mai nehézségeinket, ha nem is idézte elő, de feltétlenül kiélezte. Megvilágítom a dolgot, ha összehasonlítom államunk felépítését Angliának és Amerikának a háború kitérésre való munkájával. Ezek az országok, amikor felállították a háború elején hadseregeiket, sokkal nagyobb kiadással kellett megselekedniük, mint Franciaországnak és Németországnak, akik már régi hadseregek felett rendelkeztek. Amerikának és Angliának új kereket kellett létesíteniük és nagy költséggel kellett a kereket betölteniük. Fejteként összehasonlíthatatlanul több pénzt adtak katonáikra, mint Franciaország, vagy Németország. Ugyanígy sokkal több pénzbe került nekünk az új állam felépítése és újjászervezése, mintha egy már létező államot vettünk volna bírósokba.

Hol legnagyobb a válság?

Az újságíró új kérdést akart feltenni, Masaryk elnök azonban folytatta:

— Ön azt mondja, hogy a krízis magva az osztrák-magyar birodalom összeomlásából sarjadt ki. Hogy magyarázza akkor az amerikai és angol krízist, ahol nem értették a politikai összeomlást és ahol a gazdasági depresszió nagyobb a közép-európainál is?

— Ez igaz — felelte az újságíró. — Az Egyesült Államokban minden ezer lakosra kétszázhatvan munkanélküli esik, Angliában száznyolcvanhat, Ausztriában minden ezerre száznegyven, Csehszlovákiában százhusz, Lengyelországban harminckettő, Magyarországon tizennégy, Romániában három, Jugoszláviában hat. Középeurópában tehát a relatív munkanélküliség átlagban félakkora, sőt annyi sem, mint az Egyesült Államokban, a világnak a legnagyobb szabadkereskedelmi területén.

— Tehát — ismételte az elnök — a krízis épp olyan súlyosan érte önöket, mint mindenki mást, a krízis okául nem jelölhetik meg a közép-európai politikai viszonyokat.

Az utódállamok ellentálló képessége

— Sokan vannak, akik a leghatározottabban állítják, hogy az egykori osztrák-magyar birodalom területén belül felállított vámsorompók nagyon érzékenyen reagáltak az utódállamok gazdasági ellentálló képességére. Szeretném tudni, elnök ur, a vámsorompók hatásairól való véleményét.

— Kétségtelen, hogy a vámtételek na-

gyon is alkalmasok a kereskedelem megszorítására — felelte az elnök. — Am ha a régi birodalom még fennállna, akkor épúgy vámsorompókat emelne, mint a többi államok. Hiszen a nagyobb gazdasági területek ezt már megselekedték. Nem látom be, miért ne lenne épp olyan káros két nagy ország vámpolitikája, mint a kicsiny országoké. Elismerem, hogy az osztrák-magyar birodalom összeomlása bizonyos tekintetben befolyással van a mai krízisre, azt is elismerem, hogy az összeomlás a krízist kiélezte, de hatásai sokkal jelentéktelenebbek, mint ahogy azt némelyek hiszik. Azt pedig

merem állítani, hogy az összeomlás nem volt a válság főoka.

Az új államok megteremtése a közéleti munka minden területén energiák fokozódását igényelte. Amerikai embernek különösen kell méltányolnia a történeti tény, amikor négy abszolutisztikus birodalom: Ausztria, Magyarország, Németország és Oroszország helyébe szabad államok léptek. Ezeknek az új államoknak meg vannak a maguk nehézségei. De mondjon nekem egy államot, amelyek e nehézségeik hiján lennének.

Masaryk Tamás — így végzi cikkét az amerikai újságíró — nemcsak Csehszlo-

Fiatal leányoknak
okvetlen tornáznok kell. De csak ritimikus torna való nőnek.

**Pap Vera mozgás-
művészeti iskolájában**

Calea Regele Ferdinand 59.
**mindenki egyéni oktatást
nyer.**

Beiratkozás d. e. 11—1-ig és d. u. 6—8-ig.

vákia megteremtője, hanem tíz apró nemzetiségi államnak közvetett létrehozója. Őt a mai Középeurópa apjának lehet tekinteni és ha a gazdasági egyensúly helyreállításáról van szó, Csehszlovákiában mindenki úgy érzi, hogy ennek a felelősségét Masaryk elnök is magára vállalta és dolgozni is fog a krízis elhárításán.

A hindu kereskedők bezárták üzleteiket, a munkásság sztrájkba lépett, hogy Gandhi mellett tüntessenek

Megegyezés jött létre Gandhi és a mérsékelt hindu nacionalista vezeték között? A kompromisszumos megegyezés szerint Gandhi abbahagyja az éhségstrájkot, ha a kormányzat megfelelően intézi el a páriák választójogát

Az orvosok aggódnak Gandhi állapota miatt

London, szeptember 22. Gandhit tegnap meglátogatták a poonai Jarooda-börtönben sir Tey Sapruh és Jajakhár mérsékelt hindu politikusok, akikkel a hindu nacionalista vezér 3 óra hosszat tárgyalt. Hír szerint kompromisszumos alapon megegyezés jött létre a tárgyaló felek között a páriák választójoga kérdésében. Ha a kormányzat a megegyezésnek megfelelően intézi el a választójog ügyét, Gandhi abbahagyja az éhségstrájkot. A két mérsékelt hindu este visszautazott Bombaybe, ahol ismertetni fogják Gandhival folytatott eszmecserejük eredményét.

A tárgyalások ellenére is azonban Gandhi folytatja tiltakozó éhségstrájkját s minden rábeszéléssel szemben hajthatatlan marad.

Hangoztatja, hogy az éhségstrájkot csak akkor hagyja abba, ha a kívánt eredményt sikerül elérnie. A hindu nacionalista vezér elmondotta az újságíróknak, hogy már hosszabb idő óta szoktatja magát az éhséghez s ha valami betegség meg nem zavarja, az éhhalál csak igen hosszú bójtölés után következhetne be nála.

Az orvosok véleménye szerint azonban Gandhi legyengült szervezete az eddigi élelten táplálkozás miatt már most is aggodalomra ad okot.

A poonai Jarooda-börtön előterében éjszakánként tízezrekre menő tömeg táboroz. Az emberek egész éjszakán át

hangosan imádkoznak Gandhi életéért. Bombayben a kereskedők Gandhi éhségstrájkja 48-ik órájában a nemzeti gyász jelül bezárták üzleteiket. Számos indiai textilgyári üzemben leállt a munka, mert a munkásság sztrájkba lépett, hogy szimpátiájának adjon kifejezést Gandhi iránt.

Egyidejű jelentés szerint Gandhit a poonai Jarooda-börtönben nagyobb cellában helyezték el, hogy tárgyalásokat folytathasson az öt felkereső politikusokkal. A hindu nacionalista vezér folytatja éhségstrájkját, amely nagyon megviselte 36 óras eddigi időtartam mellett is. Gandhi testi elgyengültsége ellenére most is elvégzi napi imáit s azután nap hosszát ül a rokka mellett s dolgozik.

Tíz napja étlen-szomjan vár toloncutlevélre tiz magyar határátlépő a kolozsvári rendőrségen

Eiőbb négy hónapot a hadbírósi büntetésben, aztán tíz napig a költségvetés nélküli rendőrség fogdáiban. Egyelőre nincs toloncutlevél a kerületi rendőrségi vezérfelügyelőségen

Cluj-Kolozsvár, szept. 22. (Az Uj Kelet tud.) Szivetfacsaró látvány a központi rendőrkapitányság udvarán: tizenkét, rongyokba öltözött ember sütkérezik a napon és enni kér az arra járó emberektől. Az őrizetükre kirendelt csendőr jóindulatúan elnézi a rendőrségi udvarban lejátszódó koldulást. Aki cigarettát és pár lej aprópénzt akar adni a foglyoknak, megteheti, a csendőr félrenéz. Legfeljebb udvariasan figyelmeztet. Így beszélgethetünk is az emberekkel. Ezek az ugynevezett határátlépők. Az embereknek ezzel a speciálisan háború utáni fajtájával bőven találkozhatunk a határmellegi hadbírósi közkhelyein. Mikor a hadbírói ságok már „elintézték” őket és szabadlábra helyezték, jön a határátlépő tragédiájának második fejezete: vissza kell menni eredeti hazájába. Erre pénz kell, vagy toloncutlevél és aztán a határon túl még egy bírósági eljárás...

Mert Weinberger Miklós debreceni 23 éves munkanélküli látszerész nem csak Romániában töltött ki négy hónapot tiltott határátlépés vádjával. Mikor majd valahogyan visszakerül Magyarországra (meg fogjuk látni: ez sem

könnyű dolog) előbb a magyar bíróság elé állítják, mint határátlépőt. Ott is letölt egy pár hónapot, az életéből elloptak egy évet és aztán futkos tovább a kenyér után.

Csak hogy ahhoz, míg Magyarországon elítélhetik, a szenvedéseknek hosszú utja vezet. Weinberger Miklós társaival együtt már tíz napja kiszabadult a hadbírósi büntetésből és azóta a kolozsvári rendőrségi fogdák lakója.

A romániai rendőrségek költségvetésében nem szerepel a letartóztatásban lévő ellátása és így a tizenkét határátlépő, akik között két ausztriai állampolgár is van, egyáltalában nem kapnak enni.

A rendőrök jóindulatára bízzák magukat és elképzelhető, hogy a nyomorúságos fizetésükből alig tengődő rendőrök milyen „támogatást” nyújthatnak a foglyoknak. A határátlépők pedig egyelőre még a rendőrségen kénytelenek maradni,

mert a rendőrségnek nincs toloncutlevél.

A toloncutleveleket a rendőrségi vezér-

felügyelőség adja ki, ez pedig a miniszteriumtól kéri. Így a bűntetésüket már letöltött határátlépők, akik valamenynyen munka után akartak nézni és azért jöttek ide a sivár magyar alföldről, étlen, szomjan maradnak a kolozsvári rendőrség foglyai. A kolozsvári rendőrség már több ízben interveniált a kerületi vezérfelügyelőségél, de a toloncutlevelekre még várni kell. Csak kérdés, meddig bírják étlen-szomjan a határátlépők...

— Kolerajárvány dühög egy kínai tartományban. Londonból jelentik: Szansi kínai tartomány számos községében kolerajárvány dühög. Hivatalosan eddig 2500 halálesetről tudnak.

— Demokrácia a Vatikánban. Rómából jelentik: A keresztényszocialista párt egyik lapja, a „Neuigkeits-Weltbatt” nagy cikket írt, amelyben „beavatót helyről” szerzett információi alapján közli, hogy a pápa meg akarja változtatni az eddigi pápaválasztási rendet. A terv szerint nem a bíbornokok választanak az új pápát, hanem a világ egész katolikus püspöki kara.

3 nagy előnye van a PEBECO FOGPASZTANAK

1. Megőrjíti a fogakat, megőrjíti a fogszívő és egészségét.
2. Semlegesíti a káros szagokat.
3. Újítja fel és megújítja a teljesen elhasznált fogszívőket. Emellett teljesen ártalmatlan.

Mezőgazdasági forradalom szánt végig az egész világon

Irországtól a délafrikai Pretóriáig reng a föld a mezőgazdasági termelők alatt

London, szept. 22. A Reuter-iroda dublini jelentése szerint Ryan ir földművelésügyi miniszter beszédében körvonalazta a kormány terveit a buzatermes felkarolása ügyében. A kormány — mondotta a miniszter — kötelezi majd a malmokat arra, hogy évenként bizonyos mennyiségű búzát vegyenek át

a farmerektől. Azon az áron, amelyet a malmok fizetnek, a kormány még külön segítyt is biztosít a buzatermelők részére. A kormány legelső feladatának tekinti, hogy a buza árát barterként 23 és fél sillingről 25 sillingre emelje fel.

A japáni kiscgazdapárt háromévi moratóriumot és olcsó hiteket követel

Japán gazdasági válságáról az ottani lapokból nem sokat lehet tudni, mert a kormány közel egy éve már eltiltotta, hogy a sajtó közölje a bankbukások hírét és bármiféle módon megemlékezzen az északjapáni földművesosztály nyomoráról. A nyár folyamán egy újabb kormányrendelet szigorú pénzbüntetéssel fenyegette meg a lapokat, ha „tulzós” híreket hoznak a gazdasági helyzet súlyos voltáról, így aztán csak a képes mellékletekből lehet egyet-mást észrevenni a nagy nyomorról. Így akadálytalanul megjelenhettek a fotóriporterek júliusban a most megalakult kiscgazdapárt gyűlésén, amelyen negyvenöt ezer ember gyűlt össze és követelt a földművesosztály részére háromévi moratóriumot és új olcsó hiteket.

Az angol Manchester Guardian világlap kiküldött tudósítója most érdekes adatokat hoz az Európa előtt eddig annyira eltitkolt japáni gazdasági válságról:

1929 végén 4.585.373.000 yenre ruggott a paraszbtörök adóssága.

Ennek ötvenhat és fél százaléká magán hitel volt, 7,39 százalékot a kormány ellenőrzése alatt álló jelzálogbank nyújtotta, a többi bankok és iparvállalatok.

A kamat átlag tíz százalék. Egy évvel ezelőtt az adósság ötmilliárd yenre emelkedett, azóta pedig újabb hatszázmillió yennel nőtt. A bankok sorjában megrendültek és halomra buknak. A kereskedelem pang. A betétekre a pénzintézetek nagy kamatot adnak, mint-hogy azonban ők maguk sem elég szilárdak már, a betét állandó veszedelemben van. Ezekből ugyanis magas kölcsönöket adtak a trösztöknek, ezek pedig egymásután buknak meg. Az államtól kibocsátott kincstárjegyeket a takarékpénztárak tuljgyezték, a bankok azonban hüvösen fogadták. Egyetlen szilárd pénzügyi alap még a szövete-

zeti takarékpénztárak hálózata, de ez várakozó álláspontra helyezkedik és nem nyújt hitelt.

Az ipari munkanélküliek Japánban eddig jobb helyzetben voltak, mint az Európa nyugati államainak munkanélküliei, mert visszatérhettek a földhöz, most azonban a földművelés teljes katasztrófája ezt is megakadályozta.

Most már ők is a városok uccáin koldúlnak, mert a falun a helyzet olyan súlyos, hogy egész megyék teljesen pénz nélkül vannak.

A mezőgazdaság évek óta veszteségekkel dolgozik. Egyes helyeken pusztító éhínség tört ki, úgy hogy a parasztlak élelmiszer hiányában a hulladékokat eszik meg s lányukat rosszhírű házakba adják el. A megalakult kiscgazdapárt az inflációt követeli, hogy a termények árai emelkedjenek s a parasztdadók csökkenjenek, de ezt a tervet sokan ellenzik. A válságon a kormány úgy akar segíteni, hogy közmunkákat, leginkább vízlecsapolásokat akart elrendelni, a pénzügyminiszter azonban bevallotta, hogy az adók nem folynak be és így nincs pénz közmunkákra.

Most újra foglalkoznak azzal a régi tervvel, hogy Mandzsuriába telepítsék ki a parasztságot egy részét, de ezt részint a politikai viszonyok nem engedik meg, részint nagyon költséges lenne a terv keresztülvitele, mert a kiköltöztetés egy évi előzetes munkát igényelne.

Igy nincs kilátás arra, hogy az évi hét-százezer lelket kitevő népszaporulatot valahol elhelyezzék. Szó van a falvak racionalizálásáról is, de ettől sem lehet komoly eredményt várni, mert ha kevesebb mezőgazdasági munkás kellene, akkor még kevésbé tudnák elhelyezni a népfelüleget.

Nem vált be a jugoszláv parasztvédelmi törvény

Belgrádi jelentés szerint a kereskedelmi miniszter konferenciára hívta össze a kereskedelmi és iparkamarák, a bankok és a mezőgazdasági szövetségek képviselőit, valamint más gazdasági szakértőket, mert meg akarja állapítani, milyen következményekkel jár az április 20-án életbeléptetett földművesvédelmi törvény, melynek hatálya október hó 20-án lejár. A konferencia megállapította, hogy a törvény egyáltalában nem járt azzal az eredménnyel,

mint várták, mert a parasztdadók fizetésének felfüggesztése miatt a földművesektől megvontak minden hitelt, de emellett a hitelezők is súlyosan károsodtak.

A törvénnyel kapcsolatban kelt rossz indulatu híresztelések miatt az egész hitelszervezet alapjaitan rendült meg. A parasztvédelmi törvényt tehát semmiesetre sem szabad meghosszabbítani, azonban szükség van arra, hogy a földműveseket valami más módon segít-

senek, mert a konferencia kimutatta, mint azt a legnagyobb jugoszláv közgazdasági napilap, a Trgovinszki Glasznik közli,

hogy az ország lakosságának nyolcvanöt százalékát kitevő földművesosztály nyolcvan százaléka földjét elzálogosította s kamat fejében leg-

alább is huszonnégy százalékot fizet.

A mezőgazdaság mai helyzetében ez a magas kamatmegterhelést nem tudta elviselni, egyáltalában a mai hitelfeltételek elviselhetetlenek és a drága hitel nem hogy segítséget jelentene, hanem csak kifosztja a népet.

Gazdamoratórium Délafrikában

Pretória keletkezéssel a Times a következőket írja: A Délafrikai Unió elnöke szeptember 1-én egy több napra tervezett konferenciát nyitott meg, a melyen közgazdászok, bankárok, a kereskedelmi és ipari érdekeltségek képviselői és a kormány által hivatalosan kijelölt képviselők vesznek részt. A konferencia célja az, hogy rendezzék az adósok és a hitelezők közötti viszonyt. A konferencia összehívását a farme-

rek sürgették azzal a céllal, hogy a kormány rendelje el a moratóriumot. A farmerek kívánságát azonban Hertzog tábornok, az unió miniszterelnöke igen határozottan ellenzi. Szerinte, ha a fordulóponthoz még nem jutott el a gazdasági depresszió, de a legmélyebb ponthoz már igen és most arra van szükség, hogy mindenki és így a gazdák is, átbőjtöljék a legrosszabb időket.

Október 3-ikán az egész országban rendezik a hátralékos fizetéseket és nyugdíjakat

A jövő évi költségvetést a nyugdíjak egységesítésének szellemében készítik el

Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Tegnap a köztisztviselők és nyugdíjasok népes küldöttsége megjelent Crisan alminiszter előtt, hogy megreklamálja a hátralékos nyugdíjak és fizetések ügyét. Crisan alminiszter megígérte a küldöttségnek, hogy október 3-án az egész országban megkezdik a hátralékos nyug-

díjak és fizetések rendezését, olyképen, hogy azok, akik májusi, illetve júniusi járandóságait felét már megkapták, azok most a másik felét kapják meg. Crisan kijelentette, hogy az 1933. évről szóló költségvetést a nyugdíjak egységesítése szellemében készíti elő.

Az amnesztia, az önérzet és dr. Giurgiu János

Cluj-Kolozsvár, szeptember 22. (Az Uj Kelet tud.) Érdekes szenzációja volt csütörtök délelőtt a kolozsvári tábla első szekciójának. A vádlott dr. Giurgiu János kolozsvári jónövű ügyvéd, akit sajtó utján elkövetett beszületsértés miatt idézték a törvény elé.

Mintegy két évvel ezelőtt dr. Giurgiu János egy ügyvédi meghatalmazást nyújtott át Danicel járásbírónak. A meghatalmazáson 27 lejes okmánybélyeg volt, amit Danicel keveselt. — Mijután szerinte egy ügyvédi meghatalmazásra 50 lejes bélyeg kell ragasztani. Az ügyvéd és járásbíró összeszólalkoztak. A veszekedés során Giurgiu János „exotikus növénynek” nevezte Danicelt és azt mondta neki, hogy nem ismeri a törvényt. Az ügynek törvényes uton is folytatása lett, melyről a kolozsvári napilapok is beszámoltak. Az egyik déli lap megírta, hogy Giurgiu János a tárgyalóteremben inzultálta Danicelt, aki ezért pert indított a jókedélyű kriminológus ellen. Giurgiu ekkor különböző helyreigazító cikkeket közöltetett le a lapnál. Hangsúlyozva, hogy nem indítottak pert ellene. A helyreigazításoknak eredményeképpen Danicel valóban beperelte Giurgiu-t sajtó utján elkövetett beszületsértés jcmén.

A törvényszéki tárgyaláson tizenöt napi elzárásra és 5000 lej pénzbüntetésre ítélték Giurgiu Jánost, aki az ítélet ellen fellebbezést nyújtott be a táblához. A táblai tárgyaláson Giurgiu János kérte a tárgyalás elhalasztását és az ügyvédi kamara elnökének tanukénti megidezését. Giurgiu ugyanis azt akar-

ta az elnökkel bizonyítani, hogy annak idején mindössze 27 lej béléggel kellett ellátni egy meghatalmazást. Filipescu tanácselnök megtagadta a tananak a megidezését, mire Giurgiu János felállt és általános megrökönyödésre a következő kijelentést tette:

— Ebben az esetben tessék tudomásul venni, hogy visszavonom a fellebbezést, mert le akarom ülni a büntetést. A meglepett Filipescu táblai tanácselnök a következő kérdést tette fel ekkor: — Le akarja ülni a büntetését, vagy az amnesztiára spekulál? Dr. Giurgiu János gögösen válaszolt: — Nem spekulálok én semmire, csak önérzetem diktálja, hogy a fellebbezést visszavonom. A tábla erre felfüggesztette a tárgyalást és az aktákat visszaküldte az ügyész séghez.

A biztos meggyőződés okáért a tárgyalás végén kérdést intéztünk dr. Giurgiu Jánoshoz:

— Tessék már mondani, János bácsi, tényleg le akarja ülni a büntetést? — Ugyan. Meg vagyok örülve? Hiszen a bűncselekményem amnesztia alá esik!

Raktárunkon lévő zsidótárgyak könyveket olcsón kiárultunk

Max Nordau: dr. Kohn — — — 25 I.
Felix Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — — — — — 25 “
Solem Alejchem: Leégett nemesek — — — — — 10 “

ב"ה פה כלוח ת"א.

ויכטיג פיר אתרוגים הענדלער!

איך פערשטאנדיגע אללידעניגען, דיא זיך מיט אתרוגים האנדעל בעשאפטען, דאסט עס איז פיר געלונגען דינס יאהר אין טריסט איין גראסערעס קוואנטום פון ארץ ישראל אונד פארגער אתרוגים צו קויפען, זא דאסט איך אין דער לאגע בין דייעטיאהר דער ביל-ליגסטער צו זיין. געמיינדען אונד דערען אנגעשטעלטע עיהאלטען 20% ראבאט זיא שטימען איהר אייגענעס אינטערעסעס וועגן זיא מיין אתרוגים לאגער בעזיכטיגען בעפאר זיע איהרען בעדארף איינקויפען בעשטעלונגען זינד צו ריכטען

Emanuel Rosenzweig Cluj, Regina Maria 6.

דער פערקויפ בעגינט יום ג' דסליחות.

Rosenzweig mideres Cluj : טעלעגראם אדרעסע:

Az Mel

Bucuresti Kelet tud.) nak Bukat probléma hézségek Vaida Sám nem felel az Uj Kelet pontja gyó ra meg fo tal elkész 18 hónapo akar nyer dezésnek előtt a komi kérdést menti több párti hona matlansárc

A bizalm konverziós Vaida-korm csak egy b színűnek l hónapon be dasági és kérdése is ezzel egyid mányhatal Mint azt n nem látszi hogy az es parancsoló telni. Ebbé mány lomo zeti parasz tott kabine győződés és pénzügy

Az elmul lógikus sor fogja könn értését. A vétele után fordult és Ez egyutta kéjének pi zálás keret lezettségek tudták, ho nek. Eppen rozta, hogy konverzióva törvényhoz december e zios Kérés zel jogérvét akadályozz zik érkezés könyvükben kat: a kon cios törvén A kormány totságit é elkészítette azonban ne

A szakér mányozása domásul ve tartozások ügyi, hanem szügeráltá lasztását. hogy amen a konverzió lések érint semmiesetre pénzügyi tá akarta a p gét feláldo javaslat. Po hiszik, hogy kel szember selt volna, ni a szakér 20 holdan nak fennta mellett. Az répen beszú mást mond és mást Mi va, felfokoz vezérékkel folytatott t költék el m

Jön a restabilizáció?

Az egész ország feszült érdeklődéssel kíséri a politikai helyzet új alakulását
Melyik politika győz: a kormány stabilizációs, vagy Junian restabilizációs politikája?

Bucuresti-Bukarest, szept. 22. (Az Uj Kelet tud.) Az ellenzéki lapok arról írnak Bukarestben, hogy a konverziós probléma megoldása körül felmerült nehézségek válságos helyzetbe juttatták Vajda Sándor kormányát. Ez a verzió nem felel meg a valóságnak. Amint azt az Uj Kelet már megírta, Maniu álláspontja győzedelmeskedni fog és a kamara meg fogja szavazni a pártvezér által elkészített törvényjavaslatot, amely 18 hónapos moratórium nyújtásával időt akar nyerni a tartozások végleges rendezésének előkészítésére. A szavazás előtt a kormány fel fogja vetni a bizalmi kérdést. És kétségtelen, hogy a parlamenti többséget alkotó nemzeti parasztpárti honatyák nagyrésze nem fog bizalmatlanságot szavazni a kormány ellen.

Mi történhetik a belpolitikában

A bizalmi szavazat megoldja tehát a konverziós problémát és konszolidálja a Vajda-kormány helyzetét. De mindkettőt csak egy bizonyos időre. Most már valószínűnek látszik ugyanis, hogy néhány hónapon belül a kormány általános gazdasági és pénzügyi orientálódásának kérdése ismét napirendre fog kerülni és ezzel egyidejűleg aktuálisá válik a kormányhatalom maradásának kérdése is. Mint azt már hetekkel ezelőtt megírtuk, nem látszik kizártnak az a lehetőség, hogy az események egy új orientálódás parancsoló szükségességét fogják követelni. Ebben az esetben a jelenlegi kormány lemond és átveszi helyét a nemzeti parasztpárt azon elemeiből alakított kabinet, amelyben megvan a meggyőződés és hajlandóság az új gazdasági és pénzügyi politika inaugurálására.

A külföldi szakértők kategorikus kívánságai

Az elmúlt hetek eseményeinek kronológikus sorrendben való ismertetése meg fogja könnyíteni a jelenlegi helyzet megértését. A Vajda-kormány a hatalom átvétele után azonnal a Népszövetséghez fordult és szakértők kiküldését kérte. Ez egyúttal a kormány pénzügyi politikájának precizizálása is volt: a stabilizálás keretein belül maradni és a kötelezettségeket respektálni. Egyelőre nem tudták, hogy a szakértők mikor érkeznek. Eppen ezért a pártvezetőség elhatározta, hogy a rendkívüli szesszióban a konverzióval kapcsolatban csupán egy törvényhozási intézkedést foganatosít: december elején felfüggeszti a konverziós kérdések fölötti itélkezést, hogy ezzel jogérvényes helyzetet teremtsen meg akadályozza. A szakértők azonban jelzik érkezésüket. Sőt első genfi jegyzőkönyvükben le is szegezik kívánságukat: a konverziós törvény és a likvidációs törvény hatályon kívül helyezése. A kormány ismerte a szakértők beállítottságát és ezért Mironescu már előre elkészítette ismeretes javaslatát, amely azonban nem lett megszavazva.

„Vajjon két kormánya vane Romániának“

A szakértők a romániai helyzet tanulmányozása után kénytelenek voltak tudomásul venni, hogy a mezőgazdasági tartozások rendezése nemcsak pénzügyi, hanem szociális probléma is. Ezért szüngerálták a végleges döntés elhalasztását. Mindenesetre leszögezték, hogy amennyiben a kormány fenntartja a konverziót, tehát hozzányul a követelések érinthetlenségének elvéhez, úgy semmiesetre sem számíthat a külföldi pénzügyi támogatására. A kormány nem akarta a pénzügyi támogatás lehetőségét feláldozni. Így jött létre a Maniu-javaslat. Politikai körökben viszont azt hiszik, hogy ha a kormány a szakértőkkel szemben egységes álláspontot képviselt volna, úgy ki lehetett volna csikarni a szakértőkből a jogszerűt, tehát a 20 holdan aluli birtokok konverziójának fenntartását, a pénzügyi támogatás mellett. Az történt azonban, hogy másrészen beszélt a szakértőkkel Vajda, másrészt mondott Mihalache, másrészt Maniu és más Mironescu. A szakértők ezt látva, felfokozták igényeiket. Az ellenzéki vezetőkkel és az ipari élet vezetőivel folytatott tárgyalásaik során nem tiltakoztak el meglepetésüket a kormány ke-

belén belül észlelt nézeteltérések fölött, sőt egyikük feltette a kérdést, hogy vajon két kormánya van Romániának?

A Maniu-javaslat nemzeti parasztpárti ellenségei

Most mindenesetre az a helyzet, hogy a Maniu-javaslatnak a nemzeti parasztpárton belül is vannak ellenfelei. Az egyik oldalon Vlad Aurél és néhány erdélyi híve, akik tűzön-vízen a bankok érdekeit akarják menteni. A másik oldalon Radulescu Mehedinti és néhány regáti taranista, akik a konverziókat a városokra való kiterjesztését is követelik. Pártarca volt igazságügyminiszter nyíltan kifejezést adott ennek a kívánságnak a nemzeti parasztpárt vezetőségi ülésén. Végül itt van Junian, akit a konverzió problémája nem érdekel különösképpen. Junian szerint kategóriánként nem lehet a tartozások kérdését rendezni, nem lehet a mezőgazdasági tartozásokat a városiaktól elválasztani. Az ő véleménye viszont az, hogy a lej restabilizációja automatikusan megoldja ezt az egész kérdéskomp-

lexumot. Sőt Junian szerint az ő politikájáért már nem is kell harcolni, mert az önmagától el kell dőljön. Novemberben, Junian szerint, elérkezik a pénzügyi orientálódás megváltoztatásának szükségessége — csupán a végrehajtás mechanizmusát kell idejében megszervezni.

„Arany sem számíthat Románia külföldi segítségére“

Junian arra hivatkozik, hogy a szakértők kijelentették, hogy egyelőre nem számíthat Románia a külföld támogatására még akkor sem, ha respektálja a kapitalista rend törvényeit a tartozások rendezése ügyében. Néhány hónapon belül el kell dölnie annak, hogy meg tudja-e oldani a Vajda-kormány az akut pénzügyi problémákat az általa választott uton, tehát a stabilizáció fentartásával és a gazdasági életnek a stabilizáció körülményeihez való idomításával, igen-e, vagy sem. Ha nem, úgy be fognak következni azok a politikai és egyúttal pénzügyi változások is, amelyekről oly sokat beszélnek mostanság.

A vizsgálóbíró távollétében stagnál a kolozsvári bélyeghamisítási botrány vizsgálata

Mi van a bukaresti iratsomóval? A vizsgálati fogság lejártáig nincs változás

Cluj-Kolozsvár, szeptember 22. (Az Uj Kelet tud.) A bélyeghamisítási ügy kolozsvári vizsgálata egyelőre stagnál, mert az iratok Bukarestből még nem érkeztek meg. Az iratok eltüntetéséről szóló hír még egyre tartja magát az érdekeltek körében. Csak hogy az iratoknak az eltűnése sem jelent sokat, mert csak a bukaresti nyomozás aktái tűnhetnek el, míg a kolozsvári rendőrség iratai már az ügyészségnél vannak, ahonnan átteszik azokat a vizsgálóbíróhoz. Ha a bukaresti iratok elvesznek, abból Penes ur, az állami megrendelő profitálhat, akinek sikerült az ügyből kikerülnie.

Az iratok meg nem érkezése mellett a vizsgálat levezetésének akadályát képezi Pastia vizsgálóbíró távolléte, aki a botrány kirobbanása óta irányította az ügyészség vizsgálatát. Pastia vizsgálóbíró távollétében így nem várható érdeke sebb fordulat a bűnygyben annál is inkább nem, mert a vizsgálati fogság elrendelése miatt egyelőre változás nem állhat be. A bukaresti törvényszéknek a harmincnapos vizsgálati fogság elrendeléséről szóló döntése csak tíz nap múlva jár le. Amennyiben a vizsgálóbíró ad dig sem térne haza, a vádlottak vizsgálati fogsága ezúttal Kolozsváron kerülne a törvényszék előtt tárgyalásra.

A leszerelési konferencia elnökségének körében nyomott a hangulat a németek távolmaradása miatt

Sir John Simon szombaton fog tárgyalni Neurathal. Herriot elkísérte Genfbe az angol külügyminisztert, azután visszautazott Párizsba

Genf, szept. 22. A leszerelési világkonferencia elnöksége tegnap újabb zárt ülés után nyilvános ülést is tartott. Henderson megnyitó beszédében hangoztatta, hogy a leszerelési tanácskozások második fázisában eljutottak a sorsdöntő órákhoz, amikor dönteni kell afelett, hogy újabb fegyverkezési verseny veszélyeztessen-e a világbékét, vagy pedig elkövetkezzék a komoly leszerelés. Az elnök kihangsúlyozta a népek békevágyát s felhívást intézett az elnökség tagjaihoz aziránt, hogy törekedjenek arra, hogy mielőbb gyakorlati leszerelési javaslatokkal álljanak a konferencia elé s a konferencia azokat tényleg sürgősen tettekre is váltsa át. Ezután felolvasták a leszerelési tanácskozásoktól való távolmaradást bejelentő német közlést és a konferencia elnökeinek arra adott választát. Henderson kívánságához képest a német lépést nem tették kritika tárgyává. Ennek ellenére a leszerelési konferencia elnökségének körében nyomott a hangulat a németeknek a tanácskozásoktól való távolmaradása miatt.

Párizsi lapok értesülései szerint sir John Simon szombaton tárgyalni fog Neurathal.

Ettől az eszmecsereitől fordulatot vár-

nak. Több párizsi lap hangot ad annak a genfi aggódomának, hogy a németek távolmaradása haszontalanul tesz minden munkát a leszerelési tárgyalásokon.

Párizs, szept. 22. Herriot elkísérte sir John Simont Genfbe s este újra visszautazott a francia fővárosba. A francia miniszterelnök elutazása Genfben általános meglepetést keltett, mert így elmaradtak azok a megbeszélések, amelyeket Neurath német birodalmi külügyminiszterrel folytatott volna a németeknek a leszerelési tanácskozásokba való újra-bekapcsolódása ügyében.

Herriot csak hétfőn tér vissza Genfbe a népszövetségi közgyűlés megnyitójára.

Párizsi politikai körökben megállapítják, hogy Herriot fontosnak ítélte sir John Simon angol külügyminiszterrel a hosszabb együttlétet s azért utazott vele, hogy kimerítő eszmecsere folytathasson az aktuális problémákról.

Ezzel kapcsolatban több lap megerősíti azt a hírt, hogy Herriotnak az a szándéka, hogy a genfi ülészek folyamán átadja a nyilvánosságának azokat a francia kormány birtokában lévő leleplezéseket, amelyek bizonyítják Németország nagyarányu fegyverkezését.

Megjelent

Dr. Kecskeméti Lipót
 főrabbi

JEREMIAS

(Jeremiás próféta és kora)
 3 kötetes nagy munkája

Kapható:
Vidor Manó könyvkereskedésben
Oradeán

600 leier

valódi velinpapírra nyomott, egészvászon kötésbe kötött példányok ára 1200 Lei

Egyébként Genfben remélik, hogy hét-főig Herriot visszatérteig az angol és az olasz delegátusok tárgyalása a németekkel annyira érlelik a helyzetet, hogy meg fognak indulni a közvetlen tárgyalások a fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó német igény felől a franciák és a németek között.

Most a bélyeghamisítási ügyben itélkezik Rothbart fölött a tábla

Egyéb dolgai csak ezután következnek Cluj-Kolozsvár, szeptember 22. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári tábla csütörtök délelőtt kezdte tárgyalni Rothbart Lipót „mester” fellebbezési tárgyalását, ezúttal a bélyeghamisítási ügyben. A többi ügyek még nem kerültek fel a táblához, egyelőre a törvényszék különböző szekciói tárgyalják. A mai tárgyalásra három védőügyvédet sorakoztatott fel Rothbart Lipót, aki egymásrakövetkező ügyeivel csak nem akar kimúlni az emberek emlékezetéből. A nagy felvonulással akarja bizonyítani Rothbart Lipót, hogy nemcsak ő árult hamisított bélyeget, hanem más is. Nem a saját bédob dolgozik Rothbart, hanem azért, hogy másvalakit is bekeverjen a dolgaiba.

A tábla helyt adott a bizonyítás ki-gészítésére vonatkozó kérdésnek és elhalasztotta a tárgyalást. A tábla iratai között egyébként megtalálható a Rothbart által vádolt Friedmann Sándornak egy beadványa is, mely szerint Rothbartnak a kolozsvári III-ik vizsgálóbírói irodában 102—1932. szám alatt van folyamatban bűnygye. Ezt Gáspár István indította ellene, akinek peres ügyei elintézésére vállalkozott, azon a címen, hogy jó összeköttetésben áll a bírakkal és az ő közbenjárásával mindent el lehet intézni. Miután ebbe az ügybe is be akart valakit keverni, hamis vádaskodásért is vád alá helyezték. A törvényszék II-ik szekciójánál sikkasztási pere van, ugyan is vállalkozott arra, hogy egy magányos asszony adóügyét olcsón elintézi. Végül zsarolásért is folyik ellene az eljárás a törvényszék negyedik szekciójánál, 1499—1932. szám alatt.

A felsorolás mellé társul a bélyeghamisítási ügy is. Mindezek mellett érdek lődéssel várjuk, milyen ítéletet fog mondani a tábla Rothbart Lipót fellebbezési tárgyalásán.

A temesvári járásbírósg helyt adott a Zsidó Nőegyletek kereselének az Első Takarékpénztárral szemben.

Timisoara-Temesvár, szept. 22. (Az Uj Kelet tud.) Erdekés ügyben hozott ma ítéletet a temesvári városi járásbírósg. A temesvári Zsidó Nőegyletek ugyanis az Első Takarékpénztárnál helyezték el pénzüket. Április 24-én dr. Polacek Arminné, a Nőegyletek elnöknője felmondta a banknál a betétet. A Takarékpénztár azonban a három havi felmondási idő letelte után, klauzulára hivatkozva megtagadta a betétek kifizetését. A járásbírósg ma tárgyalta az érdekes ügyet és ítéletében kötelezte a bankot, hogy azonnal fizesse ki a betéteket, miután nem jelentett be fizetésképtelenséget és semmi ok nem forog fenn, amely indokoltá tenné a betétösszeg visszatartását.

HIREK

Az utitárs

Az autóbussban sötétség volt. A sofőr a volánra hajtotta fejét és szunyokált. A kalauzón az egyik sarokban szendereg. A kocsiiban még egy lélek sincs. Kéne óra után már gyérb az utasok.

Várni kell. Nekitámaszkodom a sarki villanypóznának és elnézem a főtér esti járókéleit. Percek telnek el. Magányos nő áll meg a kocsi ajtaja előtt. Végre egy utitárs ezen a hosszú és barátságatlan úton... A sötétség s az autóbuss felett levegője nem látszik csábítani az ismeretlen sem. Megjött a járda szélén és lassan, lusta és kényelmes mozdulatokkal körüljártatja pillantásait.

Az utitárs csinos és fiatal. Divatos sapkája szabályszerű oldalra van húzva, hogy a másikon szabadra engedje szőke hajfürtjeit. Kék kosztimöt viselt. Most már ketten várunk. Egymástól függetlenül, de mégis egymásra utalva. Mert a Donáth-ut messze van és az együttes utazás pillanatok alatt megtudja teremteni a közösségi érzést, amely két ismeretlen embert még akkor is összekovácsol, ha pillantásra sem méltatják egymást. Csakugyan, nem írta meg még senki az utas szociológiáját...?

Az autóbuss még mindig pihen. A kalauzón hasonlóképpen. Az utitárs mintha ideges volna. Nekiramodik az autóbuss lépcsőjének, de meggondolja magát. El sétál a sarokig, örül, hogy ismét vissza jöjjön eredeti helyére. Miért is nem indul még ez a kocsi? Az ismeretlen, mintha ugyanez a gondolat foglalkoztatná. Fel s alá jár, lesimítja haját, órájára néz. Ismét elcsánja magát a felszállásra, de megint visszatörpan.

Végre. A kalauzón feláll, kinyújtóztatja karjait és odaszól valamit a sofőrnek. Ez felriad és begyújtja a motort. Jó lesz felszállni...

Az ismeretlen ebben a pillanatban elindul az Unio-ucca felé. Lassu, de határozott léptekkel, mintha határozott cél irányát követné. Mi történt? Nincs idő a gondolkodásra. Az autóbuss indul. Az utolsó pillanatban felugrom a mozgó kocsi lépcsőjére. Az ablakon keresztül még látom, hogy az Unio-ucca felől felöltös, alacsony fiatalember jön az ismeretlen elébe. Amikor eléri, megfordul, belékarol és együtt folytatják utjukat.

Az utitársnő — a más utitársa volt... (k.)

A francia sajtó éles állásfoglalása az ipari nacionalizmus ellen. Párizsból jelentik: Számos újság harcot indított a külföldi ipari és agrártermékek kontingentálása ellen. A sajtó hangoztatja, hogy ez a politika nem hozta meg a kívánt eredményeket, mert ennek következtében a francia termékek kivitele is nagyon csökkent. Legjobban a bortermelek és a luxus- és toalettcikkek készítői károsultak. A sajtó nagyon előnyösnek találja, ha ezt a politikát mérsékelnék vagy teljesen megváltoztatnák.

Egy kiszabadult fegyenc rémtette Kassa közelében. Kassáról jelentik: Pistay József kassai földmivest gyújtogatás miatt évekket ezelőtt hatévi fegyházra ítélte a kassai kerületi bíróság. Pistay a büntetést a mirovi fegyintézetben kitöltötte és két hónappal ezelőtt hazatért. Még elítélte előtti időkből 2200 korona követelése volt rokonaival szemben. Visszatérése után követelte pénzt, de nem kapta meg, mert rokonai teljesen tönkrementek. Emiatt állandó veszekedések voltak közöttük, ami tegnap véres tragédiában robbant ki. Pistay éjszaka felverte álmukból apósát, anyósát, sógorát és testvérét s követelte, hogy fizessék meg tartozásukat. Tagadó válaszuk után felkapta a konyhabet és valamennyit összeszurkálta. Véres tette után önként jelentkezett a csendőrállomáson. A sebesülteket a kassai kórházba szállították, ketten közülük olyan súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy felgyógyulásukra nincs remény.

A hadihajó-panama szenzációs részletei

A hadügyminisztériumban mindig a véletlenül drágább ajánlatot fogadták el

Bucuresti-Bukaresti, szept. 22. Niculescu-Rizea ellentengernagy igen érdekes anyagokat bocsátott a Lupta rendelkezésére a hajópanamával kapcsolatban. Az ellentengernagy mintegy hatvan dossziéját vizsgálta az ügynek és megállapította, hogy egészen fantasztikus méretű visszaélések történtek. Egy rendelésnél két olasz cég adott be pályázatot, az egyik két millió lejt, a má-

sik 29 millió lejt kért ugyanazért a szállításért. Később a másik cég 29 millió ajánlatát 40 millióval cserélte ki s a hadügyminisztérium ezt a drágább ajánlatot fogadta el. Ugyan ez az olasz cég egy másik rendelés esetében 4 millió ajánlatát nyolc millióval cserélte fel, amit szintén elfogadott a hadügyminisztérium.

Fizetni nem akaró parasztok kiverték az adótárnokot a faluból. Nagyszomkútról jelentik: A nagyszomkúti járáshoz tartozó Satulung községben történt, hogy a községi adótárnok a szomszédos faluba, Morhosestibe ment, hogy az adóhátralékokat beinkassálja. Az inkasszó nehézségei miatt foglalni kezdtek a házakban, ami ellen a község egész lakossága a legélesebben tiltakozott. Maga a községi bíró volt az első, aki megtagadta az engedelmességet, azaz, hogy ők már fizettek adót a jégzónék. Az adótárnok ezt nem akarta elismerni, mire a parasztok rátámadtak s a társaságában lévő két csendőrrel együtt kiverték a községből.

Az összes emberi ismeretek tárháza az egykötetes új Genius-Lexikon, 40.000 cikk, 110.000 sor, 1600 hasáb, 800 ábra és mellékletek fűzve 120 lej, kötve 150 lej Lepage-nál Kolozsvár. Beküldve portómentes, utánvételt portó 20 lej.

A kolozsvári rendőrség hírei Landemann Ferenc kereskedő, aki a város határában, Honvéd uca 156. sz. alatt tart kis szatócsüzletet, ismeretlen tettesek ellen tett bűnvádi feljelentést, akik behatoltak üzletébe és 300 lej készpénzt, valamint néhány ezer lejnyi árut vittek el magukkal. — A kolozsvári állomás rendőrség két utazó zsebmetszőt, névszerint Tranculescu Ioant és Ghimbasanu Ioant tett ártalmatlanná. Kihallgatásuk a központi rendőrségen folyik. — Lajosfalvi István Consiliu National uccai lakásának előszobájába ismeretlen tettes betört és 8000 lej értékű ruhaneműt magával vitt. — Lévay Jenő kolozsvári lakos ismeretlen tettesek ellen tett feljelentést, akik az ablakon keresztül hatoltak be lakásába és onnan 10.000 lej értékű ruhaneműt vittek magukkal. A kolozsvári rendőrség bünyője osztálya bevezette a nyomozást a sokféle betörés tettesének kézrekerítésére.

A német kormány is konverzió útján szeretné a pénzügyi helyzetet megjavítani. Berlinből jelentik: A birodalmi kormány is szeretné konverzió útján a pénzügyi helyzetet megjavítani, de pénzügyi és gazdasági körökben azt hangoztatják, hogy nem szabad megfélemlkezni arról, hogy a kamatredukciók pénztezaurálásra ingerlik a tőkét, mivel a politikai és gazdasági helyzet még korántsem annyira megnyugtató, hogy a kamatokról való lemondásra lehetne bírni a tőkék birtokosait.

Mennyi külföldi él Franciaországban? Párizsból jelentik: Franciaországban 2 millió 900 ezer külföldi honos él. A Journal Officiel oldalakon át közli az idegenek eloszlását a különböző departementokban.

Urodonal a legismertebb és az egész világon leginkább elterjedt olyan gyógyszer, mely a veséket mossa, a szívet, májat, idegeket, izmokat és izületeket a huygsavas lerakódásoktól megszabadítja és ezáltal számtalan fenyegető betegségtől megvéd, amely betegségeknek különben a szervezet végtelenül ki lenne szolgáltatva. Urodonal alaposabban hat, mint a legtöbb ásványvíz vagy forrásó.

Bécsben megkezdődött a gyermekgyógyászati társaság konferenciája. Bécsből jelentik: A gyermekgyógyászati társaság konferenciája megkezdődött. Számos külföldi gyermekgyógyász érkezett erre az alkalomra az osztrák fővárosba. A konferenciájának ideje alatt a gyermek-klinikán szakkiallítás áll nyitva a konferencián résztvevők rendelkezésére.

Egymilliónál több ember sínylődik végső nyomorban Newyorkban. Washingtomból jelentik: A rendőrség kerületenként összeírta azokat a családokat, amelyeknek feje munka nélkül van. Megállapította, hogy 850.000 ember szorul közadakozásra, mert nincs miből megélnie. Ez a szám azonban távolról sem végleges, sőt meg fogja haladni a milliót, mert rengeteg sokan vannak a hajléktalanok, akik kóborolnak, hogy vala mi ennivalót szerezzenek. Legalább 75 millió dollárban számítják ki az összeget, amelyre ezen a télen szükség van, hogy némileg segíteni lehessen az inségeseken. A múlt télen a város és a jótékonyági intézmények 18 millió dollárt költöttek a munkanélküli szűkölközők felszerelésére.

Jól bevezetett faüzletemhez társat keresek, esetleg bérbe adnám. HELLMANN Pata 85.

Iskolások! Péntek szerencsés nap! Az első Lepage sorsolás napja. A nyertes számok jegyzéke szept. 23-án a Lepage kirakatban olvasható. A nyereleménytárgyakat a nyertes sorsjegyek gazdái azonnal megkapják. Legközelebb húzás szept. 30-án. Minden Lepage vevő kap sorsjegyet!

Köszönetnyilvánítás. Mindazok a jó barátok és ismerősök, kik Salamon Farkasné született Lessmann Róza elhalálása alkalmával részvétükkel felkerestek, fogadják ezuton köszönetünket. A gyászoló család.

Fogyni vagy hizni, kisebb testi hibákat, mint görbe hát, rossz tartás, rossz járás (rendszerint ludtalp miatt) természetes módszerrel lehet csak kellemes és a szervezetre nem káros módon helyrehozni. Pap Vera ritmikus és gyógytornatanárnő. Mensendieck metódussal szép eredményeket ért el ezen a téren is. Alandó kurzusok. Beiratkozás d. e. 11-12-ig és d. u. 6-8-ig. Calea Regele Ferdinand 59.

Uj beruházásokat eszközöl a német birodalmi vasút. Berlinből jelentik: A német birodalmi vasút 108 millió márká értékű beruházást határozott el, amely lehetővé teszi 24 ezer ember foglalkoztatását.

A lélek kialszik. Zilahy Lajos legújabb regénye. Hőse követ tör Pesten, liftet kezel Newyorkban, mozititkár Hollywoodban. A hatalmas regény fehér papíron diszvásonkötésben 68 lej. A sorozat (egyenként 3-400 oldal) 11-ik kötete ez, kérje a sorozat prospektusát Lepage-tól. Zilahy: két fogoly 618 oldal 90 lej. „A szökevény” 88 lej. Mind vászonkötésben. Postán utánvétellel küldi Lepage Cluj.

NAPRÓL NAPRA

Maskagni, aki három évtizeddel ezelőtt második igazgatója volt a pesaroi zeneakademiának, haraggal vált meg annak idején a híres iskolától és a haragot tartotta Pesaro városa ellen is. Most végre Mascagni kibékült s a szabad ég alatt eldirigálta Rossini Sevillai borbély előadásait.

A Graf Zeppelin délamerikai útjából 10 utassal visszaérkezett Friedrichshafenbe. A léghajó az utat 67 és félórás újabb rekordidő alatt tette meg. A Graf Zeppelint ezuttal Lehmann kapitány vezette.

Ellis volt angol hóhér öngyilkosságot követett el Rochdealban, ahol nyugdíjából élt csendes visszavonultságban. A volt hóhér az utóbbi időben többször panaszkodott hozzátartozóinak, hogy állmatlanságban szenved s különösen utolsó hivatalbeli aktusa halálraiteltjének víziója gyötéri. Ez egy asszony volt, akit többszörös gyilkosságért kellett kivégeznie. Ellis bucsulevelében megírta, hogy nem bírja már a rémlátásokat s ezek elől menekül a halálba.

Az angol színészek legnagyobb része állástalan. A színházak legtöbbje még nem tud nyitni, mert nem találtak nyitásra megfelelő darabot.

Saljapin Don Quijote filmjét a francia Rivierán folytatják. A felvételekre megérkezett a híres énekes is, aki sajtónyilatkozatban közölte, hogy a hangosfilmet technikailag most olyan tökéletesnek tartja, hogy eddigi vonakodását, hogy filmben szerepeljen, beszünteti. Saljapin az első próbafelvételeken félhangon énekel s teljes hangját csak a végső felvételeken adja ki.

Október 24-én Kálmán Imre 50-ik születésnapján a Theater an der Wienben díszelőadás lesz a zeneszerző tiszteletére. A Marica grófnőt fogják előadni. Ugyanekkor be fogják mutatni a hasonló című filmet is, amelyet Kálmán zenéjével Richard Oswald rendezett.

P. Robeson amerikai négerszínész októberben hajóra száll s vendégszereplésre Angliába utazik. Robeson Londonban Shakespeare-dramákban fog fellépni.

Gronau német pilóta és társai világkörüli útjukon a déljapán Kiu-Sziu szigetén levő Kagoshimába érkeztek. Reggel folytatják légi útjukat Sanghai felé.

VIDAM SAROK

Megkezdődtek az iskolák, az ismert író kisfia már gimnáziumba jár és főleg a latinnal van igen sok baja. A napokban házi latin dolgozatot kellett készítenie, amely a mithológiából vett latin mondatok lefordításából állott. A papa segített neki. Az egyik mondatban az alvilág istene is előfordult. Az író megkérdezte a gyerektől:

Tudod-e, hogy ki az alvilág istene?
— Hogyne — felelte büszkén a gyerek.
— Na?
— Al Capone.

אתרוגים מהודרים בגדולים ובמראה

מארק ישראל, לובים טובים וירוקים, הדסים לחים ויבשים משלושים נמצאים למכור במקום השווה בעיר מאראמאראשטשטע 27 יודישע גאססע

JOSIF RATH, Sadirüchten, EN GROSS Sighet.Maramures, Str. Dorobantilor 27.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Cuza nem bírja elviselni, ha zsidó képviselőt hall beszélni...

A cuzistáknak minden pék zsidó és minden bajnak a zsidók az okai

A kamarában 45 képviselő készült fel a konverziós vitára

Fischer József dr. erélyes Interpellációi a hitközségek államsegélye és a kenyérbélyegek ügyében

Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. A kamará ma délelőtti ülésén Pop Romulus többségi képviselő meginterpellálta az igazságügyminisztert a peres eljárásokat sújtó magas bélyegilletékek ügyében. Ezek a magas taxák megnehezítik az igazságszolgáltatást, antiszociálissá teszik és teljesen kommercializálják a bírói eljárásokat.

Prelipceanu cuzista arról panaszkodik, hogy az üveggyárak kartellbe tömörülése miatt több gyárat leállítottak, több munkást elbocsátottak, más gyárakban pedig leszállították a munkások fizetését.

Victor Munteanu többségi képviselő a konverzió kiterjesztését kéri az összes társadalmi osztályokra, ellene van a moratóriumról szóló törvényjavaslathoz és azt tartja szükségesnek, hogy az összes adósságokat likvidálják a mai értékek alapján, vagyis hajtsák végre a lejnek revalorizációját.

Egy cuzista, akinek minden pék zsidó

Vasilii cuzista a kenyérrágitás ellen interveniál, kéri a kormányt, hogy maximalja a kenyérrágitást és ne töltsön ki, hogy a zsidó pékek kiuzsorazzák a lakosságot.

Mirescu szocialista: De hiszen nemcsak zsidó pékek vannak!

Cuza: Moldovában minden pék zsidó.

Mirto: Nekünk az a célunk, hogy a paraszt emberséges árat kapjon terményeiért, éppen ezért nem lehet maximálaló rendszabályokhoz nyulni.

Cuzának nem tetszik a zsidó hitközségek szubvenciója

A délutáni ülésen dr. Fischer József szólt fel és a kultuszminisztert interpellálta meg a zsidó hitközségek meg-szavazott szubvenció ügyében.

Cuza: Egy banival sem kell támogatni a zsidó vallást.

Fischer József: Nem nagyon értem az ön közbeszólását, professor ur. Ön megszavazta az elmúlt évi költségvetést, tehát nem szólhat fel az ellen, hogy a költségvetésben a zsidó hitközségek számára biztosított szubvenciót ki is fizessék.

Cuza: A zsidó vallás arra tanítja a zsidókat, hogy semmisítsék meg a többi népeket. Egy banit sem nekik!

Pop-Csicsó István elnök: Ne kérjünk tőlük adót sem, ha megtagadjuk tőlük az állami támogatást.

Fischer József: Az, amit ön mond, Cuza ur, egészen komolytalan dolog.

Cuza: Az adót azért fizessék a zsidók, mert az állam védelmét élvezik. De szubvencionálni nem kell őket.

Fischer József: Hamis teória ez, Cuza ur. Ilyesmit csak rosszhiszeműen lehet mondani.

Pop-Csicsó István elnök: A zsidók teljesen egyenrangúak az állam többi polgáraival.

Fischer József: Mindenesetre, Cuza ur, ha valamilyen megjegyzése volna, azt várta meg magának a költségvetési vitáig.

Miért nem kapják meg a zsidó hitközségek a szubvenciót

Fischer dr. ezután rámutat arra, hogy a zsidó hitközségek 1930. évi szubvenciójuk egy tekintélyes részét a mai napig nem kapták meg, az 1931. évi szubvencióból pedig egy banit sem utaltak ki számukra. Ez a helyzet már csak azért is tarthatatlan, mert a többi egyházak már 1931-re is maradéktalanul megkapták járandóságukat. A zsidó hitközségek a többi felekezetekkel szemben következetesen háttérbe lettek szorítva már a szubvenció összegének megállapításánál is.

Ezt a helyzetet sokszorosan súlyosítja az, hogy még ezt az aránytalanul kicsi szubvenciót sem kapják meg. Kérde a kultuszminisztert, hogy hajlandó-e egyszer és mindenkorra véget vetni ennek a megalázó és igazságtalan helyzetnek.

Teremtsek rendet a kenyérbélyeg dzsungeljében

Egy másik bejelentésében Fischer József dr. rámutat arra, hogy még nem kapott választ azon felszólalására, amelyben a kenyérbélyegilletékek ügyét tette szóvá. A kenyér ára a buza behozatali illetékek felemelése miatt is drágul és a kenyér ma holnap fényűzési cikk lesz. A pékek helyzetét rendkívül súlyossá teszi az, hogy a kenyérbélyegeket rajtuk akarja inkasszálni az állam. Alig van pék az országban, aki ellen bélyegkihágás miatt nem folya az eljárás. Méltányosabb lett volna és az állam is jobban jár, ha nem a kenyérré, hanem a lisztre vetették volna ki azt az illetéket, amelyből a gabonakivitelt akarták támogatni.

Cuza: Nem bírom ki, hogy ez a zsidó már másodszer beszél. Kérem az elnök urat, hogy egyformán alkalmazza a házszabályt az ő- és az újtestamentummal szemben.

Fischer József: Csillapodjék már le, professor ur.

Pop-Csicsó István: Minden képviselőnek jogában áll beszélni.

Fischer József kéri a sürgősség megszavazását interpellációjának elmondására. A kamará a sürgősséget megszavazza.

Ezután áttérnek a „hibrid” szőlőtermelésre vonatkozó törvény javaslatának vitájára. Mihalache földművelésügyi miniszterége alatt törvényhozási uton tiltották ennek az amerikai szőlőfajtának termesztését, mert bár ellenáll a filoxerának, silány minőségű bort ad. A jelenlegi javaslat odamódosítja ezt a törvényt, hogy ezer tőke ültetésére ad jogot minden gazdának. Eltörli a javaslat továbbá az előző kormány által új szőlőültetvényekre kivetett 50 ezer lejes taxát. Új ültetvények létesítése a jövőben a mezőgazdasági kamarák engedélyéhez lesz kötve. Szabályozza végül a javaslat a borok elnevezésének használatát, hogy az ezzel kapcsolatos visszaéléseket megakadályozza.

41 képviselő kért szót a konverzióhoz

A javaslat éles ellenzékkel találkozik a regáti pártok egy része és az erdélyi szászok között, akik a fajborok termelésének elősegítését kívánják.

A törvényjavaslathoz több felszólalás hangzott fel, majd megszavazták.

A konverziós javaslathoz 41 képviselő iratkozott fel.

A svéd király Hansson szocialista vezért bizta meg az új kormány megalakításával

London, szept. 22. Gusztáv Adolf svéd király fogadta Hansson svéd szocialdemokrata vezetőpolitikust s fel-

kérte az új kormány megalakítására. A szocialdemokrata vezér elfogadta a dezinálást.

Véres parasztlázadás volt a cseh-mármárosi Alsóapsa községben

Két halott és két súlyos sebesült áldozata van a lázadásnak. A rendőrség két sortűzet adott le a fizetni nem akaró parasztokra

Sighet-Máramarossziget, szept. 22. (Az Uj Kelet tud.) Véres parasztlázadás színhelye volt tegnap a cseh-mármárosi Alsóapsa község. Az Uj Kelet már több ízben foglalkozott a kelet-rusinszkói lakosság súlyos helyzetével és az ottani közigazgatás mizériáival. Ezek a falvak és községek a legnagyobb nyomor közepette tengődnek és a kétségbeesett elkeseredés napról-napra nő.

A nép megakadályozza a végrehajtást

Alsóapsa talán a falvak legszegényebbike ezen a nyomorsújtotta vidéken. A parasztság végső kimerültségében elhatározta, hogy nem fizet sem adót, sem magánadósságot. Tegnap aztán megjelent a faluban egy végrehajtó, négy idegen csendőr kíséretében. Végigmentek a falu uccáján és egy távoli dombon fekvő parasztházban kezdtek meg munkálataikat. A nép tömegbe verődött és nyomon kísérte a végrehajtót és a négy szuronyos csendőrt. Amikor látták, hogy el akarják árverezni a szegény paraszt utolsó holmiját, a mint-

egy négyszáz főnyi tömeg előlta a szegényes viskó bejáratát és megakadályozta a végrehajtót és szuronyos kíséretét az árverés foganatosításában. Közrefogták a csendőröket és erőszakkal levitték őket a falu községhez. Itt a jegyző jelenlétében memorandumot készítettek, amelyben két évi haladékosan kéri a kormányt, hogy a községben a parasztok kérésére a csendőröktől, hogy adják ki a végrehajtót, akit a nép dühbe elől kellett rejtőniük.

Sortűz a tömegre

A csendőrök látván a fenyegető hangulatot, természetesen megtagadták a parasztok kívánságát. Ezek azonban nem tántorították és azt mondták, hogy nem akarják megölni, csupán ki akarják tenni a faluból. Szóváltás keletkezett, majd a csendőrök felszóltatták a tömeget, hogy oszoljon szét. Ez azonban nem engedelmességet hozott. A csendőrök gumibottal vették üzőbe a tömeget, amely közáporral felelt a gumibotok ütéseire. Így ereszkedtek le a völgybe, ahol a patak mentén kis tér

huzódik széllel. Itt aztán olyan fenyegetővé vált a parasztok fellépése, hogy a csendőrök lekapták vállalkról fegyvereiket és kétszer egymásután sortűzet adtak le a tömegre. Négyen a helyszínen estek össze s a tömeg pedig szétfutott. Egy Futur Mihály nevű öreg paraszt, aki véletlenül a sortűz színhelyén kártyázott, amikor a völgybe ereszkedtek le a harcban álló parasztok és csendőrök, nyomban szoríthatott. Egy másik paraszt, Opris Fedor még élve került el a harc színhelyétől, ma éjszaka azonban belehalt sérüléseibe. Két paraszt életveszélyes sebeket szenvedett a sortűz során. Felépülésükhöz kevés a remény.

Meilach Itzkovits szerencséseje

A véres esemény országzszerre nagy visszhangot váltott ki és tegnap óta a bizottságok egész légiója vonul fel Alsóapsára. Futur Mihályt ma reggel felboncolták és óriási részvét mellett temették el. Szemtanuk szerint többen sebesültek meg, ezeket azonban lábukon és kezükön érték a golyók és így el tudtak menekülni lakóhelyükre, ahol házi kezelés alatt állnak. Nem jelentkeztek a hatóságoknál, hanem maguk látják el sebeik gyógyítását.

A sortűz Meilach Itzkovits háza előtt történt, a zsidó család tagjai azonban különös szerencse folytán élve menekültek meg. Látván ugyanis a fenyegető helyzetet, a várható sortűz elől a pincébe menekültek a család tagjai és amikor eldördültek a fegyverek, azok csak a házfalait furták keresztül. A szobákba hatoltak be a golyók, de senkit sem értek.

Ma Alsóapsára érkezik Rozipale kormányzó, aki meg fogja vizsgálni a vidék közigazgatási helyzetét is.

Sztrájkbaléptek a bukaresti pékek

Bucuresti-Bukarest, szept. 22. A fővárosi pékek népes delegációja jelent meg ma délelőtti audiencián Ion Mihalache belügyminiszternél, aki Nicolescu helyettes polgármester jelenlétében fogadta a delegációt. A pékek előadták sérelmeiket, melyeknek sürgős orvoslását kívánják. Kérték, hogy a kenyér árának emelkedése arányos legyen a buza árának emelkedésével. Bizonyos toleranciát kértek a kenyereknél és süteményeknél mutatózó sulydifferenciák számára. Kérték továbbá a kenyérbélyeg eltörlését és azt, hogy a maximalizált kenyéret egy bizonyos formában állíthassák elő.

Mihalache azt válaszolta, hogy a pékeknek be kell várnok Madgearu iparügyi miniszter hazatérését, — mert nélküle nem dönthet a kormány kéréseik felett.

Nicolescu helyettes polgármester azt kérdezte a pékektől, hogyan lehetséges az, hogy a katonai sütődében naponta 60 ezer barnakenyérrel állítanak elő 6 lejes árban. A pékek azt válaszolták, hogy a hat lejes kenyérért éppen őket igazolja, miután a katonai sütődének nem kell fizetnie sem kenyérbélyeget, sem adót, sem városi illetéket, sem munkásokat.

A pékek felkeresték Ioanitescu munkaügyi minisztert is, aki igyekezett megnyugtani őket. Miután azonban a kormány válasza nem elégítette ki őket, a bukaresti pékek a mai nappal kimondták, hogy sztrájkba lépnek. Egvelőre részleges sztrájkot kezdtek.

Temesvárra is beüfött a filléres gyors

Timisoara-Temesvár, szept. 22. Ma délután megérkezett Temesvárra a budapesti filléres gyors. A pályaudvaron 5000 főnyi hatalmas tömeg várta az érkezőket, akiket meleg ünneplésben részesítettek. A város nevében dr. Grădinaru kultúrtaácsos, majd Markovits Rodion üdvözölte a vendégeket.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Barza L. Pop (v. Brucan) n. 10. sz. Telefon 6-16

Taxa postală plătită în nu. No. 224.716

da Baron L. P. Telefon: 9-77. Havonta 110, évre 680. Egész földre: Havon félre 6, egész detések díjsza KELET" az asidóság egye keink utányi rás megjelölé

Dr. Weiss

Ez is egy k vérus sors ho ban...

Dr. Bernhar volt alelnöke, előtt kemény és akit elmozdított „elmene

Igen — elm gesebb értelm Dr. Weiss lin kérlehetet — vallára sze ősei vándorbo Ausztriába

hól, elhagyta egész életöltör hogy ez a főv épp úgy, min met honpolgár között fennha — az izraelit igéit.

Es ugyanez gaból.

Dr. Weiss, Nem. Az izi közönségesen gaból a fajvé paszkodni a r

A zsidót, a tekintete mag met, hanem —

Dr. Weiss denben akart

Es alig hog üvöltött az uc zek fenyegeté menekülő szer

Es dr. Weis nia Ahasverus nie kellett.

Mert a nac Tipikus zsid mával és min

Dr. Weiss retlen gerinc milációt. Bati ezt az utat.

Ezért illeti

Napirend

A leszerelé rencián napit ttt, hogy a egyenjoguság miatt nem kü sat.

Mindeneset a leszerelési tsuai nem sé emberek.

A békesség nesen elkáprá Szelidek és

Habeli patriá sült galamb-p Kivéve terr amelynek ann ször hangozt

S hogy oly tek a német lett, annak s relés ügyene tositani, har hogy nem ve

Gondolják: ország deleg lesi konferen bül ugysem l szerelést nem ben Némator

Söt Ném vagy hozzá n feilytán anná

Eppen ezér gözért, amely akarnak felh

Ha a lesi lyan vennék bizonylan ko ország elmar

államok lesza adja beleegye szedelmes a De így?